

Retten til et bedre liv

Strategi for Danmarks udviklingssamarbejde

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA

DANMARKS
UDVIKLINGSSAMARBEJDE

Fattigdom, menneskerettigheder og vækst – bæredygtig udvikling

Danmark vil:

- Anvende menneskerettigheder som værdigrundlag i vores partnerskaber og tage afsæt i principper om ikke-diskrimination, deltagelse, åbenhed og ansvarlighed i alle faser af vores udviklingssamarbejde.
- Arbejde for at fremme alle menneskerettigheder, såvel de økonomiske, sociale og kulturelle som de borgerlige og politiske, med særligt fokus på kvinders rettigheder og lige adgang til beslutningsprocesser, ressourcer og muligheder.
- Systematisk styrke kapacitet hos både myndigheder, civilsamfund og rettighedshavere.
- Arbejde for en styrket deltagelse af de fattigste udviklingslande i udviklingen af den internationale retsorden.

Fattigdom skal bekæmpes med menneskerettigheder og økonomisk vækst. Det er det stærke budskab i strategien for Danmarks udviklingssamarbejde: Retten til et bedre liv.

De globale og grundlæggende menneskerettigheder er en markant fordelingsmekanisme. Ved at sikre alle mennesker retten til mad, alle børn retten til at gå i skole og alle, der bliver ramt af sygdom, retten til grundlæggende behandling, fordeles velstand og velfærd til langt flere. Ved at fremme kvinders rettigheder og sikre alle mennesker retten til at kunne ytre sig, organisere sig og deltage i at udvikle deres eget samfund fordeles magten og indflydelsen til langt flere.

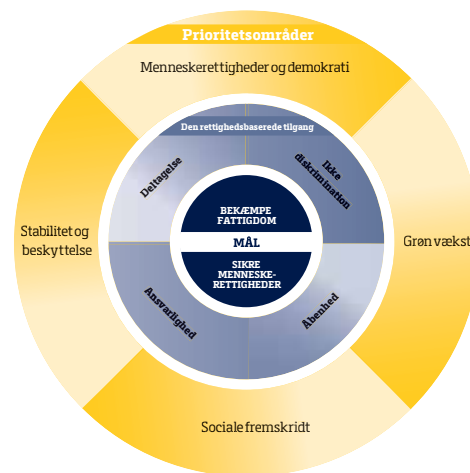
Vi kan ikke bekæmpe fattigdom og indfri grundlæggende menneskerettigheder i samfund uden et solidt økonomisk fundament. Det kræver derfor solid økonomisk vækst over mange år at bekæmpe fattigdommen. Med færre naturressourcer og en stadig mere skrøbelig planet kræver det nye former for bæredygtig vækst. Derfor står en inklusiv og grøn vækst helt centralt i den nye strategi. Det skal skaffe arbejdspladser til de millioner af unge mennesker, der hvert år melder sig klar til at yde en indsats. De har fortjent at få en chance.

En aktiv dansk udviklingspolitik er først og fremmest en investering i en mere retfærdig verden. I retten til et bedre liv. Men det er også en investering i vores egen fremtid - i fred og fremgang og i vækst, arbejdspladser og nye muligheder også i Danmark og Europa. Det er en investering i global indflydelse.

Christian Friis Bach, udviklingsminister

EN RETTIGHEDSBASERET TILGANG

Menneskerettighederne er et mål og et middel i vores udviklingssamarbejde og skal indtænkes i alt, hvad vi gør.

1. Menneskerettigheder og demokrati

Danmark vil:

- Støtte demokratiske valg, parlamenter, politiske partier, civilsamfund og frie og kritiske medier.
- Fremme god regeringsførelse og opbygning af demokratiske institutioner, herunder opbygning af og adgang til effektive, uafhængige retssystemer og klagemekanismer, styrket kapacitet og decentralisering i den offentlige forvaltning og bekæmpelse af korruption.
- Styrke internationalt samarbejde for menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse.
- Arbejde for at styrke ligestilling mellem kønnene og sikre kvinder og pigers rettigheder.
- Styrke indsatsen i kampen for at lukke skattehuller, adressere illegale kapitaloverførsler og fremme en retfærdig beskattning af naturressourcer i verdens fattigste lande.
- Fremme social dialog og faglige rettigheder som løftestang for fattigdomsreduktion.

Hjælper vi fattige mennesker med at kæmpe for deres menneskerettigheder, så bekæmper vi også de væsentligste grunde til fattigdom. Menneskerettigheder og demokrati er fundamentale værdier og målsætninger i sig selv og udgør et vigtigt prioritetsområde i dansk udviklingspolitik.

Vi vil støtte forandringsprocesser, som skaber samfund, hvor den udøvende magt kan kontrolleres af borgere, uafhængige instanser, et slagkraftigt civilsamfund og frie medier, og hvor borgerne indgår aktivt i og tager medansvar for samfundsudviklingen.

Danmark vil støtte processer og institutioner, der kan fremme menneskerettighederne og arbejde for lige adgang for alle til en retfærdig rettergang og for styrkede systemer til klageadgang, konfliktløsning og retsforfølgning både nationalt og internationalt.

Et land, hvor kvinder ikke har lige muligheder, mister en værdifuld ressource. Danmark vil arbejde for at mindske diskrimination mod kvinder og for kvinders lige ret til uddannelse, sundhed, økonomisk fremgang, indflydelse og til seksuelle og reproduktive rettigheder.

Udvikling forudsætter, at der skabes det nødvendige offentlige indtægtsgrundlag, der gør det muligt at finansiere offentlige udgifter og omfordele ressourcer. Vi vil styrke indsatsen i kampen for at lukke skattehuller og vil presse på for øget gennemsigtighed og åbenhed om betalinger fra multinationale virksomheder for udnyttelse af naturressourcer i udviklingslandene.

Et velfungerede arbejdsmarked er vigtigt både for økonomisk vækst, øget beskæftigelse og for etablering af ansvarlige virksomheder. Derfor vil vi støtte social dialog mellem regeringer, den private sektor og de faglige organisationer.

2. Grøn vækst

Danmark vil:

- Bistå udviklingslandene med at bekæmpe fattigdom og skabe bæredygtig udvikling gennem grøn vækst, øget indtjening og flere arbejdspladser, ikke mindst til unge.
- Støtte grøn vækst baseret på bæredygtig forvaltning og udnyttelse af naturressourcerne.
- Bidrage til at styrke de internationale og nationale rammer for grøn vækst og skabe bedre sammenhæng med miljøbeskyttelse.
- Fremme innovative teknologi- og finansieringsløsninger inden for landbrug, skovbrug, miljø, energi, vand og klima.
- Fremme en ressourceeffektiv fødevarerproduktion, der bæredygtigt og effektivt kan brødføde en stadigt voksende befolkning.
- Bidrage til at øge udviklingslandenes adgang til bæredygtig energi og styrke indsatsen for en mere bæredygtig og ressourceeffektiv forvaltning og udnyttelse af energi- og vandressourcerne.
- Arbejde for fattige mænd og kvinders større medindflydelse og forbedrede adgang til vand, jord, viden og finansiering.

Økonomisk vækst er en nødvendighed, hvis vi skal komme fattigdommen til livs. Men med øget pres på naturressourcer og stigende efterspørgsel efter fødevarer, energi og vand skal væksten være bæredygtig. Indsatsen for grøn vækst skal bane vejen for nye globale og lokale løsninger og muligheder.

De nationale rammer for grøn vækst skal styrkes gennem regional integration, et styrket erhvervsklima, solid miljølovgivning og offentlig-private partnerskaber. Priserne skal skabe de rigtige incitamenter, det skal koste at udnytte naturgrundlaget og belaste miljøet, og vi vil fremme brugen af globale og nationale bæredygtighedsmål.

Landbrugs- og fødevarerhvervene skal være drivkraft for en vækst, der er bæredygtig og sikrer varig fattigdomsbekæmpelse. Fattige landmænd og forarbejdningsevirsomheder skal kædes sammen og sikres adgang til ny viden og teknologi, finansiering og uddannelse.

Adgangen til bæredygtig energi og vand er afgørende for vækst i samfundet og i landbrugssektoren og for de fattigste og mest sårbare grupper. Disse ressourcer er også afgørende i

en verden, hvor verdens fattigste rammes hårdt af klimaforandringerne. Klimaindsatsen og arbejdet for øget klimafinansiering vil derfor være et væsentligt integreret element i dansk udviklingssamarbejde og skal bidrage til grøn vækst, nye arbejdspladser og klimatilpassede landbrugsmetoder.

Grøn vækst kan kun lykkes, hvis der er en åben og inklusiv dialog mellem borgere, civilsamfund, erhvervsliv og myndigheder.

3. Sociale fremskridt

Danmark vil:

- Sætte fordeling og rettigheder på de sociale områder højere på dagsordenen i multilaterale fora og i den politiske dialog med udviklingslandene.
- Støtte folkelige organisationers muligheder for at holde staten ansvarlig for sociale mål og forpligtelser.
- Sikre åbenhed, ansvarlighed og borgernes involvering i beslutninger om og overvågning af sociale ydelser.
- Gå forrest i det internationale arbejde for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder og i bekæmpelse af hiv/aids.
- I højere grad støtte sociale sektorer gennem budgetstøtte og multilaterale indsatser.
- Styrke indsatsen for social beskyttelse, særligt for fattige og sårbare grupper.

Mange mennesker i udviklingslandene har fået adgang til sociale serviceydelser som sundhed, uddannelse, vand og sanitet, men der er mange steder langt igen. Mennesker, der har for dårlig ernæring, sundhed og uddannelse, fastholdes i fattigdom og eksklusion. Sociale fremskridt er derfor afgørende for menneskelig udvikling, der skal sætte mennesker i stand til at kæmpe sig ud af fattigdom og eksklusion og udøve deres rettigheder i samfundet. For samfundsudviklingen er der også en gensidig positiv sammenhæng mellem sociale fremskridt og økonomisk vækst og velstand.

Danmark vil gennem budgetstøtte, folkelig involvering, et begrænset antal bilaterale indsatser og ikke mindst gennem et styrket multilateralt engagement på de sociale områder være med til at styrke lige adgang til og øget kvalitet af sociale serviceydelser.

Retten til seksuel og reproduktiv sundhed er et centralt element i kvinders mulighed for at tage ansvar for eget liv og selv vælge hvornår og hvor mange børn, de vil have, og er afgørende i kampen mod mødredødelighed og for ligestilling og bæredygtig befolkningsudvikling.

Sociale sikkerhedsnet fremmer fattige og sårbare menneskers mulighed for at komme ud af fattigdommen og håndtere risici og chok, og de kan både bidrage til ligestilling og økonomisk udvikling. Vi vil arbejde for målrettede og effektive sociale sikkerhedsnet og mere integrerede nationale social- og velfærdspolitikker.

DET GLOBALE PARTNERSKAB FOR UDDANNELSE

67 millioner børn har ingen adgang til uddannelse i dag. Det Globale Partnerskab for Uddannelse (GPE) er et multilateralt partnerskab mellem 46 udviklingslande og over 30 bilaterale, regionale og internationale udviklingsorganisationer, den private sektor og civilsamfundet.

Samarbejde i GPE er en effektiv måde at støtte udviklingslandenes arbejde for at nå de nationale uddannelsesmål, som skal få flere piger og drenge til at gennemføre skolegang og løfte kvaliteten af uddannelserne. Siden 2002 har GPE bidraget til gode resultater. I de lande, som støttes, er 19 mio. børn kommet i skole, 300.000 flere lærere ansat, og 12 procent flere børn har gennemført grundskolen.

4. Stabilitet og beskyttelse

Danmark vil:

- Styrke indsatsen for konfliktforebyggelse med fokus på at mindske spændinger, styrke dialog og mægling, fremme menneskerettigheder, retssikkerhed og beskyttelse af civile.
- Sætte stats- og fredsopbygning i centrum for indsatser i skrøbelige stater ved at fremme legitim regeringsførelse og styrket sammenhængskraft i samfundet.
- Styrke indsatserne for fattigdomsbekæmpelse, social udvikling, vækst og jobskabelse i skrøbelige stater.
- Arbejde for mere effektive, samtænkte, skræddersyede og lokalt forankrede indsatser i skrøbelige stater baseret på "New Deal" og Stats- og Fredsopbygningsmålene.
- Afhjælpe humanitære behov og bidrage til at sikre beskyttelse af dem, der rammes af konflikt, kriser og katastrofer, med respekt for de humanitære principper om medmenneskelighed, upartiskhed, neutralitet og uafhængighed.
- Styrke modstandskraft blandt udsatte grupper og indsatsen for katastroforebyggelse.
- Styrke samarbejdet med og mellem regionale og multilaterale organisationer, særligt FN, i skrøbelige og konfliktramte stater, herunder arbejde for operationalisering af R2P-princippet.

Halvanden milliard mennesker lever i skrøbelige lande og områder. Skrøbelighed og konflikter hindrer udvikling og fattigdomsbekæmpelse, skaber eller forværrer humanitære kriser og giver grobund for ustabilitet og migration. Sikring af stabilitet og beskyttelse er derfor en væsentlig global udfordring, der kræver øget internationalt samarbejde, sammentænkning og større risikovillighed.

Statsopbygning skal bygge på demokratiske værdier, åbenhed, inddragelse og lokalt ejerskab. Målet er, at statsopbygningsprocessen bliver ledet af landet selv, og at de lokale partnere hurtigst muligt tager ansvar for indsatserne. Et vigtigt element i statens legitimitet er, at befolkningen oplever, at deres basale behov for mad, vand, sundhed, uddannelse og beskæftigelse bliver dækket.

Danmark vil styrke indsatsen for fredelig konfliktløsning, forebyggelse og øget modstandskraft hos sårbare grupper og for kvinders deltagelse og beskyttelse. For hver en krone, der investeres i forebyggelse, kan landene spare fire til syv kroner i genopbygning.

Danmarks humanitære indsats skal beskytte de mest sårbare, ikke mindst flygtninge og internt fordrevne. Vores humanitære indsats er ikke underlagt sikkerhedspolitiske eller udenrigspolitiske målsætninger og sker med respekt for humanitære principper.

THE NEW DEAL

"The New Deal" er en ny international tilgang, der skal gøre indsatser i skrøbelige stater mere effektive. New Deal tager udgangspunkt i fem freds- og statsopbygningsmål, som de skrøbelige staters organisation g7+ selv har defineret:

- Legitim politik
- Sikkerhed
- Retfærdighed
- Økonomisk grundlag
- Indtægter og serviceydelser

Fleksible partnerskaber

Danmark vil være en stærk, troværdig, aktiv og engageret partner i international udvikling og leve op til de tilsagn, vi har givet verdens fattigste samt arbejde for, at andre udviklingspartnere lever op til de internationale bistandsforpligtelser. Danmarks internationale samarbejde er baseret på gensidigt forpligtende partnerskaber, hvor vi stiller krav til hinanden og sikrer effektive og ligeværdige partnerskaber med både de lande, vi samarbejder med, den offentlige og private sektor, civilsamfundet, det multilaterale system, nye udviklingspartnere og globale fonde.

Danmark vil arbejde aktivt for at styrke EU's rolle i det internationale udviklingssamarbejde og for bedre sammenhæng mellem de mange forskellige politikker, der berører udviklingslandene. Vi vil præge EU's politikker, der berører udviklingslandene, og søge at fremme danske synspunkter og tilgange.

STYRKEDE MULTILATERALE PARTNERSKABER

Danmark har en klar interesse i et velordnet internationalt samarbejde, en international retsorden og et velfungerende multilateralt system. Vi vil styrke vores samarbejde med de multilaterale organisationer, øge brugen af kernebidrag og genindføre den aktive multilateralisme, så vi styrker fokus, sammenhæng og resultater.

AKTIVT SAMARBEJDE MED NYE AKTØRER

Danmark vil søge partnerskaber med nye udviklingsaktører, både statslige og private, hvor vi har fælles interesser og muligheder for en samlet indsats for at løse globale og grænseoverskridende udfordringer som eksempelvis klimaforandringerne.

DEN PRIVATE SEKTOR SKAL ENGAGERES

Partnerskabet med den private sektor er en vigtig del af den samlede danske udviklingsindsats. Danmark vil bidrage til at skabe rammer og muligheder for at få internationale og danske virksomheder engageret i effektive løsninger, der skaber jobs og vækst og reducerer fattigdommen i udviklingslande.

AKTIVT PARTNERSKAB MED FOLKELIGE ORGANISATIONER

Et aktivt og mangfoldigt civilsamfund i udviklingslandene skal fremmes gennem partnerskaber med lokale og internationale folkelige organisationer og bevægelser, hvor vi stiller krav om åbenhed, inddragelse, samarbejde og resultater. Det skal skabe legitime, mangfoldige civilsamfund, folkelig forankring og engagement.

Danmark vil:

- Have et globalt udviklingspolitisk engagement og et bilateralt engagement baseret på samarbejde med et begrænset antal prioritetslande.
- Tage initiativ til at etablere et netværk af lande, som har nået eller er på vej til at nå målet om at yde 0,7 procent af BNI i udviklingsbistand, i et samarbejde om fælles prioriteter.
- Arbejde aktivt for at styrke EU's rolle i det internationale udviklingssamarbejde og for styrket sammenhæng i de EU-politikker, der berører udviklingslandene.
- Aktivt samarbejde med og påvirke de multilaterale organisationer, så de bedst muligt fremmer vores mål, effektivt udnytter deres mandat og sikrer synergi med vore bilaterale indsatser.
- Søge partnerskaber med nye udviklingsaktører, hvor der er interessefællesskab.
- Engagere den private sektor i arbejdet for udvikling og fattigdomsbekæmpelse.
- Indgå i mere strategiske partnerskaber med folkelige organisationer og stille krav om resultater.

Resultater og effektivitet

Danmark vil, med udgangspunkt i principperne for bistandseffektivitet, gøre udviklingssamarbejdet endnu mere effektivt og fokuseret, så det bedre kan levere resultater.

DEMOKRATISK EJERSKAB OG LOKAL FORANKRING

Udviklingssamarbejdet skal være lokalt forankret og bygge på demokratisk ejerskab. Det betyder, at Danmark i videst muligt omfang vil støtte udviklingslandenes egne udviklingsstrategier og styrke landenes egne systemer. Dermed støtter vi regeringer i at tage ansvar for egen udvikling.

Det betyder også, at vi mere systematisk vil involvere parlamenter, civilsamfund og den private sektor i samarbejdet i vores prioritetslande, så vi fremmer regeringernes egen ansvarlighed over for deres borgere og styrker nationale demokratiske kontrolmekanismer.

Vi vil styrke brugen af budgetstøtte som en gensidig kontrakt baseret på god regeringsførelse med respekt for menneskerettigheder og demokrati, en åben og ansvarlig forvaltning af de offentlige finanser, en aktiv indsats mod korruption og vilje til at bekæmpe fattigdommen.

ÅBENHED ER EN NØGLEVÆRDI

Åbenhed skal være en nøgleværdi i Danmarks udviklingssamarbejde. Vi vil sikre større åbenhed i udviklingssamarbejdet både ude og hjemme.

Borgere i vores prioritetslande skal kunne gøre opmærksom på u hensigtsmæssige konsekvenser af vores udviklingssamarbejde, og der skal være mulighed for at klage. Vi vil gå forrest med åbenhed om svindel og misbrug og offentliggøre oplysninger om konkrete sager og deres håndtering.

KOMMUNIKATION OM FATTIGDOM OG UDVIKLING

Kommunikationen og informationen til offentligheden om forholdene i udviklingslandene og om resultaterne af udviklingssamarbejdet skal styrkes og målrettes. Det skal ikke mindst ske gennem folkelige organisationer, virksomheder, kultursamarbejde og public diplomacy.

Danmarks udviklingssamarbejde er noget, vi alle kan være stolte af.

Danmark vil:

- Sikre at vores udviklingssamarbejde baserer sig på bistandseffektivitetsprincipperne om ejerskab, harmonisering, tilpasning, resultater og gensidig ansvarlighed.
- Gøre mere brug af budgetstøtte for at fremme ejerskab og gensidig ansvarlighed.
- Øge åbenhed og transparens i forvaltningen af Danmarks udviklingssamarbejde, både ude og hjemme.
- Styrke dokumentation, evaluering og effektiv kommunikation af resultater af udviklingssamarbejdet.
- Styrke oplysningsarbejdet om forholdene i udviklingslandene, globale udfordringer og det danske udviklingssamarbejde.

Retten til et bedre liv
Strategi for Danmarks udviklingssamarbejde, Juni 2012

Udgiver:
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Telefon: 33 92 00 00
Fax 32 54 05 33

E-mail: um@um.dk
Internet: www.um.dk

Design: Advice a/s
Tryk: Rosendahls Schultz Grafisk a/s

ISBN: 978-87-7087-646-9
Elektronisk publikation: 978-87-7087-647-6

Foto: Jørgen Schytte, Mike Kollöffel og AGEXPORT.

Publikationen kan downloades og bestilles på danida-publikationer.dk